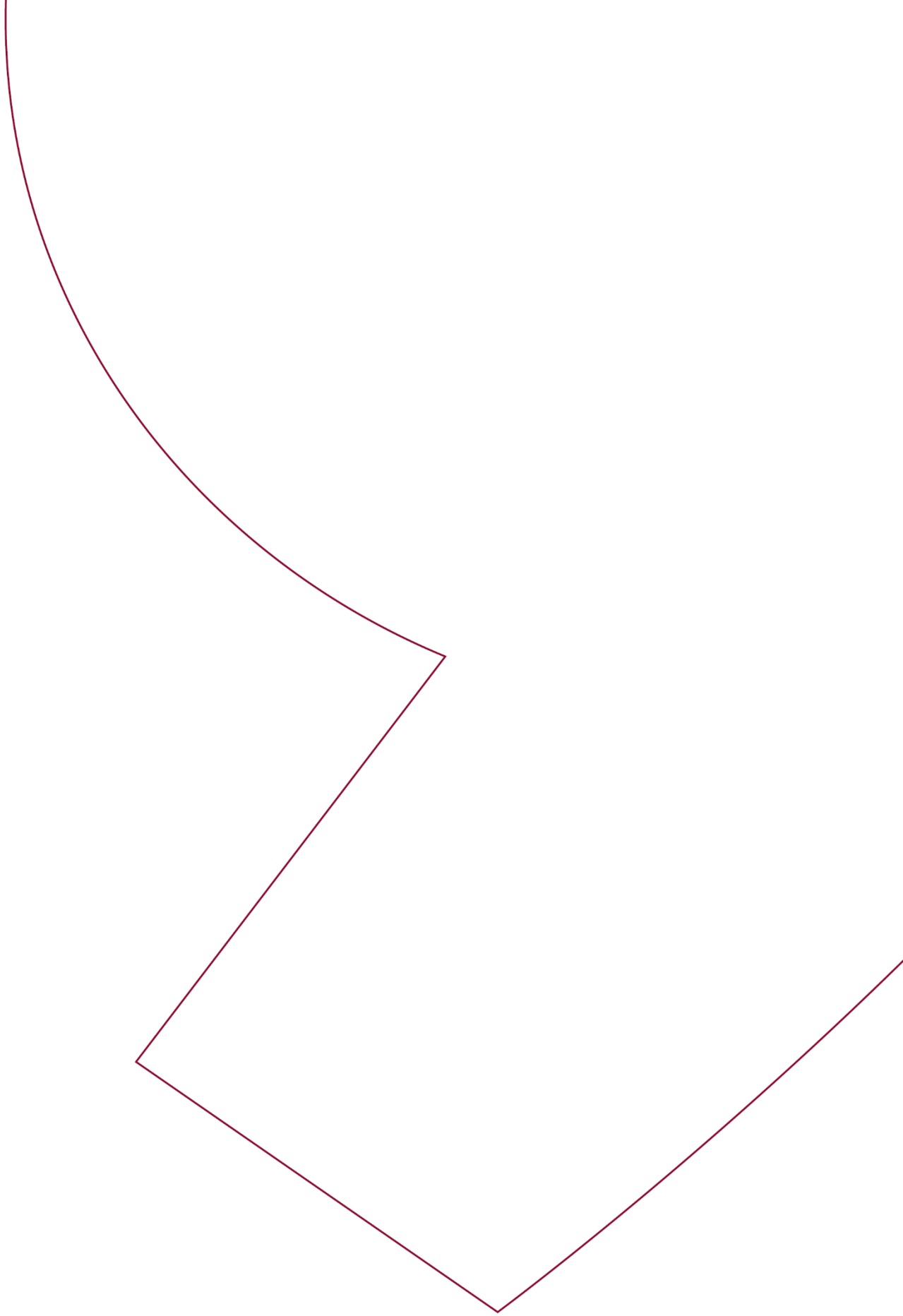

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding Dier- en
Veehouderij**
voltijd

Hogeschool Inholland

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Dier- en Veehouderij
voltijd

Hogeschool Inholland

CROHO nr. 34869

Hobéon Certificering & Accreditatie

Datum

28 april 2022

Auditpanel

De heer drs. D.J.N.M. Rijnders (voorzitter)

De heer dr.ir. R.P. Kwakkel

De heer dr.ir. R.G. Methorst

Mevrouw W. Schaminée (student-lid)

Secretaris

Mevrouw I.M. Gies Broesterhuizen BEd

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	2
3.	INLEIDING	4
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	6
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	26
6.	AANBEVELINGEN	27
BIJLAGE I	Scoretabel	28
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	29
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	33
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	34

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Inholland
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Niet van toepassing
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Dier- en Veehouderij
registratienummer croho	34869
domein/sector croho	Landbouw en natuurlijke omgeving
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Science
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Niet van toepassing
locatie	Delft
variant	Voltijd
joint programme	Niet van toepassing
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	17 maart 2022

2. SAMENVATTING

Hogeschool Inholland (Inholland) biedt de opleiding Dier- en Veehouderij aan in een voltijdvariant op de leslocatie in Delft. Afgestudeerden van de opleiding komen terecht in uiteenlopende functies in de dier- en veehouderijsector in een snel veranderende (agrarische) wereld.

Onderwerp 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten zijn in gezamenlijkheid met andere opleidingen Dier- en Veehouderij in 2021 vernieuwd. Inholland hanteert deze landelijke eindkwalificaties en heeft ze nader uitgewerkt in (beroeps)rollen en bijbehorende leerresultaten. Praktijkgericht onderzoek en internationalisering zijn expliciet in de beoogde leerresultaten opgenomen. De beroepenveldcommissie heeft een actieve rol in het onderhoud van de beoogde leerresultaten en van het programma.

Met het herprofileringstraject naar '*Dier in de Duurzame Samenleving*' (marketingnaam¹) en de focus op het groot Randstedelijk gebied ontwikkelt de opleiding een mooi onderscheidend profiel ten opzichte van de andere verwante opleidingen in Nederland. De realisatie van de herprofilering en het aanbrengen van meer focus vindt het auditpanel voor de komende periode een aandachtspunt.

Alles afwegend beoordeelt het auditpanel standaard 1 als 'voldoet'.

Onderwerp 2/3. Programma en Personeel

In aansluiting op de herprofilering heeft de opleiding een mooi en voor studenten uitdagend programma voor ogen. Deze vernieuwing kenmerkt zich door de verdergaande integratie van onderwijseenheden met overkoepelende thema's waarin het *dier* in combinatie met *duurzaamheid*, *innovatie* en *nieuwe businessmodellen* centraal staat.

De verdere uitrol van het nieuwe curriculum, waaronder het creëren van massa via crossovers met verwante opleidingen binnen Inholland, vindt het auditpanel een mooie en tevens noodzakelijke ontwikkeling. Het zorgt voor de beperking van de kwetsbaarheid van de studentenpopulatie en het docententeam. In dit kader treft de opleiding zinvolle maatregelen (bijvoorbeeld door het neerzetten van een duidelijk beroepsbeeld en vermindering van de werkdruk door grotere onderwijseenheden met minder toetsing).

Zowel het bestaande als het nieuwe programma zijn logisch opgebouwd, elk volgens een ander didactisch concept met leerlijnen. In beide programma's zijn het ontwikkelen van onderzoekend vermogen en de internationale oriëntatie verankerd. De externe projecten, het opdoen van verschillende praktijkervaringen en de korte lijnen met de docenten vinden studenten sterke punten van de opleiding. De opleiding gaat goed om met de beperkingen door COVID-19.

De opleiding beschikt over een gekwalificeerd en toegewijd docententeam dat door een nauw betrokken management wordt gefaciliteerd.

Op basis van het bovenstaande beoordeelt het auditpanel de standaarden 2, 3, 4 en 5 (de oriëntatie, inhoud, vormgeving en (instroom)aansluiting programma) en standaard 6 (personeel) als 'voldoet'.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen in Delft zijn toereikend voor de realisatie van het programma en studenten ervaren de fysieke studieomgeving over het algemeen als afdoende. De open inrichting van het gebouw bevordert het contact tussen studenten en docenten.

De studiebegeleiding is afgestemd op de hbo-bachelorstudent die (in toenemende mate) zelf verantwoordelijk is voor zijn leerproces. De opleiding heeft haar informatievoorziening via de online leeromgeving *Moodle* adequaat vormgegeven.

Het auditpanel beoordeelt de standaarden 7 en 8 (huisvesting en studiebegeleiding) als 'voldoet'.

¹ De formele naam van de opleiding blijft Dier- en Veehouderij.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleiding beschikt over een goed systeem van kwaliteitszorg. Zij zet een groot aantal relevante evaluatie-instrumenten in en voert periodiek mondelinge en schriftelijke evaluaties uit. Alle stakeholders binnen en buiten de instelling zijn actief en zowel op formele als op informele wijze betrokken bij de kwaliteitszorg van het onderwijs en de toetsing. Het auditpanel heeft waardering voor de betrokkenheid van studenten via de zogenaamde kwaliteitscirkel. Via de PDCA-cyclus wordt het onderwijs doorlopend aanpast en verbeterd. De inzet van verbetermaatregelen leiden aantoonbaar tot resultaat. Het auditpanel beoordeelt standaard 9 als 'voldoet'.

Onderwerp 6. Toetsing

Het auditpanel vindt het toetssysteem van de opleiding gedegen. Aan de basis liggen het domeinbrede toetsbeleid en de eigen toetsmatrijzen. De opleiding beschikt over diverse kwaliteitsborgende mechanismen (bijvoorbeeld het vier-ogenprincipe en kalibreersessies tussen examinatoren) die bijdragen aan de validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van het toetsen en beoordelen. Het niveau en de inhoud van de toetsen die het auditpanel inzag, vindt het zeker op orde. Ook de examencommissie en de toetscommissie zijn *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen. Daarmee komt het auditpanel voor standaard 10 tot het oordeel 'voldoet'.

Onderwerp 7. Gerealiseerde leerresultaten

De door het auditpanel bestudeerde eindwerken getuigen allemaal van hbo-bachelorniveau. De studenten zijn in staat om de beoogde leerresultaten te realiseren en als startbekwaam professional de arbeidsmarkt te betreden. Het werkveld en de alumni uiten zich positief over het type professional dat de opleiding aflevert. Het auditpanel beoordeelt standaard 11 als 'voldoet'.

Algemene conclusie:

Het auditpanel trof een opleiding *Dier in de Duurzame Samenleving* (Dier- en Veehouderij) in transitie aan die in het kader van haar toekomstbestendigheid noodzakelijk is. De beoogde herprofilering biedt het juiste vertrekpunt en het nieuwe curriculum bevat de elementen om het studentenaantal te doen groeien en de kwetsbaarheid van het docentteam te verminderen. De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit. Het auditpanel adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

Vertrekkend vanuit de huidige basiskwaliteit staat de opleiding nu voor een flinke uitdaging naar de toekomst. Dit betreft met name de concretisering van en het aanbrengen van focus binnen de herprofilering en de verdere uitrol van het vernieuwde curriculum.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 28 april 2022.

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Uitgebreide Opleidingsbeoordeling' van de hbo-bacheloropleiding Dier- en Veehouderij (hierna: DV) van Hogeschool Inholland (hierna: Inholland), die op 17 maart 2022 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

De beoordeling vond plaats in het kader van een clustervisitatie, waarbij hbo-opleidingen met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode worden geïnspecteerd door auditpanels bestaande uit zoveel mogelijk dezelfde deskundigen. Doel hiervan is de scherpheid en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleiding van Inholland valt samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in de visitatiegroep *HBO HAO dier*.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op elf NVAO-kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde leerresultaten', 'programma', 'personeel', 'voorzieningen', 'kwaliteitszorg', 'toetsing' en 'gerealiseerde leerresultaten'. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (hierna: NVAO)² gebruikt.

Karakteristiek van de opleiding

De kleinschalige opleiding DV biedt Inholland sinds 2005 aan in een voltijdvariant op de leslocatie in Delft. De afgestudeerden van deze opleiding komen terecht in een razendsnel veranderende (agrarische) wereld. Dit was mede aanleiding voor de vier opleidingen Dier- en Veehouderij in Nederland om de beoogde leerresultaten in gezamenlijkheid te vernieuwen, met daarin voor elke opleiding ruimte voor een eigen inkleuring. Daarnaast is het domein *Agri, Food & Life Sciences* (AFL) van Inholland, waar de opleiding DV onder valt, gestart met een onderwijsvernieuwing. Beide ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de opleiding werkt aan een herprofilering richting het '*Dier in de Duurzame Samenleving*' en een herziening van het curriculum.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie

De vorige accreditatie van de opleiding vond plaats in 2014. De opleiding is toen positief beoordeeld. Sindsdien zijn de aandachtspunten die het toenmalige panel naar voren bracht, door de opleiding opgepakt en er zijn verbeteringen doorgevoerd, zo stelt het auditpanel vast.

Aandachtspunten	Verbeteringen
Nadere uitwerking focusthema's: One health, Toepassing (technische) innovatie veehouderijen Biobased Economy	Deze focusthema's hebben een plek gekregen in het onderwijsprogramma van de studenten. Met name in het eerste studiejaar zijn <i>One Health</i> en <i>Biobased Economy</i> geïmplementeerd. Verder komen de thema's terug in projecten waarbij ook <i>Toepassing (technische) innovatie</i> een plek heeft gekregen.
Nadere uitwerking onderzoekscomponent in een onderzoekslijn. Intensievere betrokkenheid lector bij studentactiviteiten	Vanaf het 2 ^e studiejaar maken opdrachten uit de praktijk nu structureel onderdeel uit van het curriculum. De onderzoekslijn komt hierin versterkt terug. De aangetrokken lector <i>Sociale innovaties in het Groene Domein</i> binnen het domein AFL fungeert als opdrachtgever voor verschillende studentprojecten (zie Standaard 2 – Oriëntatie programma).
Versterking van de internationaliseringscomponent	Diverse elementen zijn nu structureel verankerd in het curriculum ten aanzien van internationalisering (zie Standaard 3 – Inhoud programma).
Rendementsverbetering	De opleiding heeft verschillende maatregelen getroffen om de uitval te verminderen en het rendement te verbeteren, waaronder de introductie van een Studiekeuzecheck en het instellen van een SLB-kernteam (zie Standaard 4 – Vormgeving programma).

² Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland, Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie d.d. september 2018.

Aandachtspunten	Verbeteringen
Professionalisering van docenten (in de beroepspraktijk)	Professionalisering, ook in de beroepspraktijk, vormt een expliciet onderdeel van de PCM-cyclus (zie Standaard 6 – Personeel).
Beperkte omvang personeel in relatie tot de brede taakstelling en de ervaren werkdruk	De huidige bezetting van het kernteam biedt een stabiele basis, ook voor de herprofilering. Binnen het domein AFL is gestart met het werken in 'vakgroepen'. Ondanks de getroffen maatregelen blijft de werkdruk hoog (zie Standaard 6 – Personeel).
De communicatie naar studenten over roosters en toetsresultaten	Roosterwijzigingen worden automatisch verwerkt in de roosterapp. Via de <i>Inholland App</i> ontvangt de student actuele toetsresultaten (zie Standaard 8 – Informatievoorziening).

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (bachelor) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving. De uitgangspunten voor de inrichting van de opleiding passen bij de onderwijsvisie en het profiel van de instelling. De beoogde leerresultaten worden periodiek geëvalueerd.

Bevindingen

Inhoud en oriëntatie beoogde leerresultaten

Het auditpanel constateert op basis van het document *Eindkwalificaties opleiding Dier- en Veehouderij* dat de opleiding DV van Inholland de landelijke eindkwalificaties hanteert. De vier Hogere Agrarische Scholen, waaronder de opleiding DV van Inholland³, hebben de beoogde leerresultaten in samenwerking met hun beroepenveldcommissies en in aansluiting bij de actuele ontwikkelingen in de dier- en veehouderij in 2021 herzien. Daarbij zijn de nationale hbo-standaard en de internationale afspraken voor het hbo-bachelorniveau die verwerkt zijn in de Dublin descriptoren, in acht genomen. In plaats van elf⁴, hanteren de opleidingen nu de volgende zes eindkwalificaties:

1. Specialist in de dier- en/of veehouderijsector.
2. Optimaliseren van een bedrijf in de dier- en/of veehouderijsector.
3. Ondernemen in de (internationale) dier- en/of veehouderijsector.
4. Onderzoeken in de dier- en/of veehouderijsector.
5. Adviseren in de dier- en/of veehouderijsector.
6. Zelfverantwoordelijk functioneren.

De opleiding DV heeft de eindkwalificaties uitgewerkt in (beroeps)rollen. Ten behoeve van het vernieuwde curriculum met grotere onderwijseenheden (zie Standaard 3 – Inhoud programma) heeft de opleiding ervoor gekozen om bijbehorende leeruitkomsten te formuleren. Voor de definitie van het eindniveau van de leeruitkomsten maakt de opleiding gebruik van het zogenaamde *ZelCom-model*. Het auditpanel herkent duidelijk het hbo-bachelor denk- en werkniveau in het (nieuwe) doel dat de opleiding voor ogen heeft: *Zij wil young professionals afleveren die innovatief, creatief, ondernemend en maatschappelijk bewust zijn. Bovendien zijn zij wendbaar en zoeken de samenwerking in cross-overs met andere disciplines op, zodat zij de grote vraagstukken en uitdagingen vanuit de diersector oppakken.* Kijkend naar de inhoud, de oriëntatie en het niveau van de beoogde leerresultaten acteert de opleiding in het juiste domein en hanteert zij de juiste titulatuur. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Bachelor of Science'.

Herprofilering

Met het herprofileringstraject naar '*Dier in de Duurzame Samenleving*' (marketingnaam⁵) ontwikkelt de opleiding volgens het auditpanel een mooi onderscheidend profiel ten opzichte van de andere opleidingen Dier- en Veehouderij in Nederland. Niet alleen focust zij zich op een

³ Dit betreffen naast Hogeschool Inholland: Aeres Hogeschool Dronten, Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden en Velp en HAS Hogeschool Den Bosch.

⁴ Landelijke beroeps- en opleidingsprofiel Dier- en Veehouderij 2013.

⁵ De formele naam van de opleiding blijft Dier- en Veehouderij.

eigen niche, te weten actuele vraagstukken uit het groot Randstedelijk gebied waarin het dier al dan niet in nieuwe functies centraal staat. Ook verbindt de opleiding zich nadrukkelijk met de identiteit van Inholland ten aanzien van duurzaamheid (naast gezond en creatief). Kenmerkend voor de opleiding is de verbrede blik op de diersector: studenten leren om - in combinatie met een ethische denk- en handelwijze - anders, breder en vernieuwend te kijken en verbinding te zoeken met andere sectoren.

Gezien de terugloop in het aantal studenten was de herprofilering ook noodzakelijk (zie Standaard 5 – Instroom). Daarnaast bleek uit de gesprekken dat de opleiding met haar herprofileringstraject vooral voortgaat op de weg die sinds de vorige visitatie is ingeslagen. Verschil is dat het dier en de duurzame samenleving nu expliciet het uitgangspunt vormen, in plaats van dat het accenten betrof in het onderwijsprogramma (bijvoorbeeld welzijn/gezondheid bij dieren en duurzame economie). Het auditpanel vroeg zich af in hoeverre de breedte van het landelijke profiel, met daarin naast de dier- ook de veehouderijsector inclusief de technische diepgang, de opleiding belemmert om de beoogde specifieke focus aan te brengen. De opleiding sprak dit tegen. Om het dier te begrijpen is brede kennis van de dier- en veehouderij sector nodig inclusief de technische achtergrond. Vervolgens voerde het auditpanel de dialoog met de opleiding over de beperkte ruimte die het programma heeft, in relatie tot het aanbrengen van de gewenste breedte en diepte. De verdere concretisering van het profiel, zoals de opleiding dat beoogt, en het aanbrengen van meer focus vindt het auditpanel een aandachtspunt (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Visie praktijkgericht onderzoek

In zowel de oude als de nieuwe landelijke eindkwalificaties krijgt praktijkgericht onderzoek een expliciete plaats in de beoogde leerresultaten, zo ook van de opleiding DV. De nieuwe eindkwalificatie *Onderzoek in de dier- en/of veehouderijsector* luidt als volgt: *De beginnende beroepsbeoefenaar is in staat om zelfstandig en in teamverband praktijkgericht onderzoek op te stellen, uit te voeren en hierop te reflecteren.* Bij Inholland ligt de nadruk op het ontwikkelen van een onderzoekende houding. Studenten kunnen problemen analyseren en richting geven aan oplossingen: systematisch denken in plaats van het opstellen van een “academisch rapport”. De opleiding heeft volgens het auditpanel duidelijk voor ogen wat zij met praktijkgericht onderzoek beoogt.

Visie en doel internationale oriëntatie

In de contextbeschrijving van de landelijke eindkwalificaties die de opleiding DV hanteert, is de internationale oriëntatie zichtbaar. Bijvoorbeeld in de eindkwalificatie *Optimaliseren van een bedrijf in de dier- en/of veehouderijsector* leren studenten keuzes in de bedrijfsvoering te maken rekening houdend met ontwikkelingen in de sector en op basis van verschillende (inter)nationale kwaliteitssystemen. De opleiding wil studenten afleveren met internationale en crossculturele competenties die passen bij het opleidingsniveau en de -context, en die nodig zijn om als professional in een internationale context, ook als dat in Nederland is, te kunnen handelen. De student is zich daarbij bewust van de mondiale omgeving waarin zij opereert en kan de potentiële gevolgen voor het eigen werk inschatten. Het auditpanel vindt deze doelstelling helder en passend bij een opleiding Dier- en Veehouderij.

Validering en onderhoud beoogde leerresultaten

De opleiding is actief betrokken bij het landelijke overleg, waarbij de actualisering van de landelijke eindkwalificaties het afgelopen jaar aan de orde was. Daarnaast blijkt uit de verslagen en uit het gesprek met werkveldvertegenwoordigers dat de herziene beoogde leerresultaten en de herprofilering van de opleiding in samenspraak met de beroepenveldcommissie tot stand zijn gekomen. Bovendien blijft de opleiding op de hoogte van actuele ontwikkelingen in het vakgebied en in het werkveld via haar ruime externe netwerk dat zij op (in)formele wijze raadpleegt.

Afgestudeerden van de opleiding komen nu nog terecht in uiteenlopende functies in de dier- en veehouderijsector. De nieuwe profilering zal andere type professionals in andere functies afleveren (zie Standaard 11 – Gerealiseerde leerresultaten). Het auditpanel kan zich in dit kader voorstellen dat de opleiding de samenstelling van haar beroepenveldcommissie herijkt, zodat deze op strategisch niveau mee kan denken over de realisatie van de herprofilering, het neerzetten van een helder beroepsbeeld voor studenten en de vertaling daarvan in het vernieuwde curriculum (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. Met de herziening van de eindkwalificaties op landelijk niveau, zijn de beoogde leerresultaten van de opleiding weer actueel. Bovendien zijn de beoogde leerresultaten in een (inter)nationaal referentiekader geplaatst en zijn *praktijkgericht onderzoek* en *internationalisering* daarin expliciet opgenomen. De opleiding beschikt op deze twee thema's ook zelf over heldere visies en de betekenis daarvan voor het beroep. Het eigen werkveld, waaronder de beroepenveldcommissie, is nauw betrokken bij het onderhoud van de beoogde leerresultaten. Vooral de in gang gezette herprofilering op het *Dier in de Duurzame Samenleving* en de focus op de Randstand vindt het auditpanel een sterk en onderscheidend element van de opleiding.

Het auditpanel beschouwt het nu als een natuurlijk moment voor de opleiding om nadere invulling te geven aan de herprofilering en de samenstelling van de beroepenveldcommissie in dit kader te herijken. Deze verbeterpunten zijn daarom niet van invloed op het positieve oordeel.

4.2. Programma

Standaard 2 (programma-oriëntatie): Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Toelichting NVAO: Het programma sluit aan bij de actuele (internationale) ontwikkelingen, eisen en verwachtingen in het beroepenveld en in het vakgebied. Onderzoeks- en/of beroepsgerichte competenties krijgen invulling op een wijze die past bij de oriëntatie en het niveau van de opleiding.

Bevindingen

Praktijkgerichtheid en Beroepsvaardigheden

Het programma van de opleiding DV is praktijkgericht, zo stelt het auditpanel vast. Studenten komen in alle studie jaren in aanraking met de beroepspraktijk en ontwikkelen gedurende het onderwijs de daarvoor benodigde beroepsvaardigheden. Iedere onderwijsperiode bevat een excursie en/of praktijkelement. Vanaf jaar 2 maken (onderzoeks)opdrachten uit de beroepspraktijk met externe opdrachtgevers nu structureel onderdeel uit van het curriculum. Onder meer tijdens de rondleiding heeft het auditpanel een aantal aansprekende voorbeelden gezien en daarover gesproken met studenten en docenten (bijvoorbeeld het project *Happy pig* en het multidisciplinair project *Green Juniors*). De opleiding nodigt gastsprekers uit en initieert bedrijfsbezoeken. Uit het *Studentenhoofdstuk* dat onderdeel is van de *Zelfevaluatie* en uit het filmpje dat de opleiding tijdens het locatiebezoek toonde, blijkt dat studenten de externe projecten en het opdoen van verschillende praktijkervaringen sterke punten vinden.

Onderzoeksvaardigheden

Het ontwikkelen van de benodigde onderzoeksvaardigheden is in het bestaande programma vanaf jaar 1 tot en met 4 opgenomen in een onderzoekslijn. De onderzoekslijn sluit aan bij het beoogde leerresultaat rondom praktijkgericht onderzoek en de (beroeps)rol *Onderzoeker*. Studenten leren met name praktijkonderzoek uitvoeren tijdens de integrale projecten met externe opdrachtgevers, de stage en afstuderen. In deze programma-onderdelen zet de student een mix van verschillende onderzoeksmethoden in en past de aangeleerde onderzoeksstappen toe. Met de introductie van de (beroeps)rol *Lerende professional* versterkt de opleiding de onderzoekende en reflecterende houding in het nieuwe programma.

Lectoren van het domein AFL werken samen in het *Research Innovation Centre* in diverse onderzoeksgroepen. Binnen het kenniscentrum voeren studenten in samenwerking met opdrachtgevers en onder begeleiding van docenten toegepast onderzoek uit. In het boekje *Goud zichtbaar maken* zijn resultaten hiervan, ook voor het auditpanel, weergegeven. Met het aantrekken van een lector *Sociale innovaties in het Groene Domein* heeft de opleiding nu een lector die dicht bij de inhoud van het curriculum staat. De lector fungeert als opdrachtgever voor verschillende studentprojecten en is betrokken bij de onderzoekslijn. De interactie tussen onderwijs en onderzoek is een sterk punt en neemt toe, zo constateert het auditpanel.

Actualiteit

In zowel het bestaande als in het nieuwe programma zijn actuele ontwikkelingen in het (inter)nationale vakgebied en beroepenveld ingebed. Daarbij gebruikt de opleiding deels Engelstalige actuele en (inter)nationale vakliteratuur. In het vernieuwd curriculum staan de actuele thema's duurzaamheid, innovatie en nieuwe businessmodellen zelfs centraal (o.a. Sustainable Development Goals, Ethiek, Ondernemerschap: changemakers en 21st century skills). De nieuwe onderwijseenheden zijn bovendien ontwikkeld in nauwe samenwerking met bedrijven die naast een regionale rol ook vaak een internationaal accent hebben.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. Het bestaande programma is praktijkgericht. De beroeps- en onderzoeksvaardigheden en actuele (inter)nationale ontwikkelingen maken daar nadrukkelijk onderdeel van uit. Met de introductie van het

vernieuwde curriculum vindt verdere versterking van deze elementen plaats. Actuele thema's staan centraal en de samenwerking met het werkveld is in het nieuwe programma structureler verankerd.

Standaard 3 (programma-inhoud): De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.

Bevindingen

Relatie beoogde leerresultaten en Inhoud programma

In de competentiekaarten, de relatietabellen en/of de (blok)handleidingen is de vertaling van de beoogde leerresultaten naar (beheersings)indicatoren en de onderwijseenheden van zowel het bestaande als het vernieuwde curriculum voor het auditpanel zichtbaar (zie onderstaande tabel). Beide programma's kennen volgens het auditpanel een logische inhoudelijke opbouw. De kennisbasisjaren 1 en 2 zijn gericht op het ontwikkelen van basiskennis en -vaardigheden en de oriëntatie op de opleiding en de brede beroepspraktijk. In leerjaar 3 en 4 volgt specialisatie (o.a. in de stage en het afstuderen). De (beroeps)rollen lopen als een rode draad door de verschillende projecten en leerjaren heen.

Studiejaar	Korte omschrijving inhoud programma
Studiejaar 2 -4 Huidige curriculum	Onderwijseenheden in het huidige programma zijn gekoppeld aan de landelijke eindkwalificaties vertaald in competenties en beheersingsindicatoren op drie niveaus (beroepsgeschied, professionaliserings- en startbekwaam). In de onderwijseenheden staan de competenties centraal. Het curriculum is opgebouwd uit vier periodes van 15 studiepunten per studiejaar. De afstudeerrichtingen <i>Dier en Gezondheid</i> en <i>Dier en Samenleving</i> zijn in 2016 uitgefaseerd. Vervolgens hebben de (beroeps)rollen, te weten <i>adviseur</i> , <i>onderzoeker</i> , <i>beleid/toezicht</i> en <i>ondernemer</i> , en daarmee ook het beroepsbeeld in het programma in jaar 3 en 4 een zwaarder accent gekregen. In de studiejaar daarvoor komen ze in geringere mate aan bod.
Studiejaar 1 Vernieuwd curriculum	In het vernieuwde programma zijn de leeruitkomsten (afgeleid van de landelijke eindkwalificaties) vertaald in indicatoren en gekoppeld aan de onderwijseenheden. Naast de bestaande (beroeps)rollen <i>adviseur</i> , <i>onderzoeker</i> en <i>ondernemer</i> zijn de (beroeps)rollen <i>specialist</i> , <i>projectmanager</i> en <i>lerende professional</i> toegevoegd. Deze verbindt de opleiding in het nieuwe programma expliciet aan de onderwijseenheden. De vernieuwing binnen het programma kenmerkt zich door grotere en de verdergaande integratie van onderwijseenheden met overkoepelende thema's waarin het <i>dier</i> in combinatie met <i>duurzaamheid</i> , <i>innovatie</i> en <i>nieuwe businessmodellen</i> centraal staat. Dit brengt meer samenhang tussen de vakgebieden en de gewenste flexibiliteit (o.a. voor studenten om een diersoort in opdrachten te kiezen). Bovendien intensificeert de opleiding de samenwerking met het werkveld door de gezamenlijke aanpak van actuele (Randstedelijke) vraagstukken. Studenten leren zodoende - nog meer dan in het huidige programma - in de echte context.

Tabel 2 – Inhoud programma studiejaar 2021-2022

Studenten zijn met een score van 3,7 op een vijfpuntsschaal in de *Nationale Studentenenquête* (2021) positief over de studie in het algemeen. Het viel het auditpanel uit het gesprek met studenten op dat de diversiteit om voor deze opleiding te kiezen groot is. Studenten komen met verschillende verwachtingen naar de opleiding en hebben daardoor wellicht een onvoldoende scherp beeld als ze kiezen voor deze opleiding (zie Standaard 5 – Instroom). In het eerste studiejaar vindt het auditpanel het scheppen van de juiste verwachtingen en het aanbrengen van een betere balans tussen de breedte en diepgang van het vakgebied, aansluitend bij en refererend aan het nieuwe profiel en bijbehorend beroepsbeeld (zie Standaard 4 – Vormgeving programma), een klein verbeterpunt.

De inhoud van het vernieuwde programma sluit goed aan bij de herprofilering *Dier in de Duurzame Samenleving*, zo vindt het auditpanel. Het nieuwe programma van jaar 2 begeeft zich in een vergevorderd stadium. Voor jaar 3 en jaar 4 moet de verdere concretisering nog plaatsvinden. Daarbij gaat de opleiding op zoek naar gezamenlijke uitdagingen en wil zij onder

meer massa creëren met verwante opleidingen binnen het cluster AF⁶ in Delft. Het auditpanel vindt dit een mooie en tevens noodzakelijke ontwikkeling. Het betreft enerzijds een unieke kans om (regionale) vraagstukken integraal aan te pakken. Anderzijds zorgt het voor de beperking van de kwetsbaarheid van de studentenpopulatie en het docententeam (zie Standaard 5 – Instroom en Standaard 6 – Personeel). De verdere uitrol van het nieuwe curriculum, waaronder het benutten van de crossovers, vindt het auditpanel een aandachtspunt (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen). Het management heeft dit scherp en treft maatregelen (zie Standaard 6 – Personeel).

Profilering programma

Het auditpanel constateert dat de focus op de Randstad in beide programma's nadrukkelijk zichtbaar is (voorbeelden van vraagstukken zijn *kippen in de stad*, *herenboerderijen* en *de andere relatie mens-dier*). Bovendien krijgen de hogeschoolbrede speerpunten (zie Standaard 1 – Beoogde leerresultaten) een mooie uitwerking in het huidige programma. In de *Zelfevaluatie* heeft de opleiding in dit kader diverse voorbeelden van projecten weergegeven (bijvoorbeeld *Dier en Zorg in de Randstad* en *Circulaire economie in Zuid-Holland*). Ook in het nieuwe curriculum ontwikkelen de termen duurzaam, gezond en creatief zich qua inhoud en toepassing door.

Internationale oriëntatie programma

In aansluiting op de beoogde leerresultaten zijn diverse internationale elementen structureel verankerd in het curriculum. Dit betreft het werken met Engelstalige literatuur en met de internationale context in verschillende onderwijseenheden, een training interculturele communicatie en het schrijven en presenteren in het Engels. Binnen de *Individuele Keuze Activiteit* kunnen studenten hun Engelse taalvaardigheid, al dan niet via het International Office, vergroten. Daarnaast is een aantal studenten voor de intrede van COVID-19 voor de (boerderij)stage in Amerika, Australië, Canada, Denemarken, Finland, Frankrijk en Spanje en voor de stage of het afstuderen in Curaçao, Nieuw Zeeland en Zweden geweest. Het auditpanel stelt op basis van het studentengesprek vast dat de opleiding (weer) structureel kan inzetten op internationale studentmobiliteit en de route daarnaartoe voor studenten toegankelijker kan maken.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. Het bestaande programma bevat een nadere uitwerking van de beoogde leerresultaten en is logisch opgebouwd. In aansluiting bij de herprofilering heeft de opleiding een mooi en voor studenten uitdagend programma voor ogen. Bovendien is het auditpanel enthousiast over de crossovers die de opleiding met verwante opleidingen binnen Inholland wil benutten.

De verdere uitrol van het nieuwe curriculum vindt het auditpanel - gezien de kwetsbaarheid van de studentenpopulatie en het docententeam - een aandachtspunt. Deze bevinding staat het positieve oordeel echter niet in de weg. De opleiding biedt studenten een gedegen programma. Bovendien is het management zich hier terdege van bewust en ondersteunt en faciliteert het team in voldoende mate. Daarnaast beschouwt het auditpanel de hernieuwde aandacht voor internationale studentmobiliteit als ontwikkelsuggestie. Het doet niets af aan zijn positieve oordeel, omdat de internationale oriëntatie voldoende is ingebed in het programma.

⁶ Onder het cluster Agri & Food (AF) vallen de vier 'groene' opleidingen Dier- en Veehouderij, Tuinbouw & Agribusiness, Landscape and Environment Management en Food Commerce & Technology.

Standaard 4 (programma-leeromgeving): De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Toelichting NVAO: De vormgeving van het programma draagt bij aan de realisatie van de beoogde leerresultaten. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten een actieve rol nemen in de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*). De inrichting van de leeromgeving past bij de onderwijsvisie van de instelling. Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert.

Bevindingen

Didactisch concept: Structuur en opbouw

De opleiding conformeert zich aan het concept van de *Inholland-professional* dat is uitgewerkt langs een viertal leerlijnen, te weten een toename van het beroepsgerichte karakter van het programma, activerend onderwijs, inrichten van leergemeenschappen die de studenten met elkaar en met andere stakeholders verbinden en de inzet van stimulerende digitale middelen en technologie). Zowel in het huidige, maar vooral in het nieuwe programma geeft de opleiding hier invulling aan. De opleiding heeft voor beide programma's het didactische concept helder uitgewerkt (zie onderstaande tabel) en het programma kent mede door de leerlijnen voor studenten een logische opbouw. De moeilijkheidsgraad van de verschillende leerjaren neemt toe met het niveau en de complexiteit van de (beheersings)indicatoren. De programma's zijn zodoende samenhangend.

Studiejaar	Korte omschrijving vormgeving programma
Studiejaar 2 -4 Huidige curriculum	De opleiding biedt competentiegericht onderwijs aan. In het bestaande programma gelden de leerlijnen van De Bie als uitgangspunt. Dit betreffen de conceptuele lijn, integrale lijn, vaardighedenlijn, ervaringsreflectielijn en studieloopbaanbegeleiding-leerlijn. Dit is beschreven in een <i>Didactisch concept</i> . De samenhang binnen een onderwijsperiode wordt gecreëerd door de integrale lijn. De ervaringslijn krijgt invulling door onder meer excursies en gastsprekers. De opbouw van het programma geeft de student enige mate van flexibiliteit en keuzevrijheid (bijvoorbeeld stages, contextkeuze opdrachten en keuze aanbod externe projecten). Om invulling te geven aan de behoefte van studenten aan meer keuzeonderwijs, kunnen studenten in de eerste twee onderwijsperiodes van studiejaar 4 thans extern studeren en/of deelnemen aan <i>Kies op Maat</i> ⁷ .
Studiejaar 1 Vernieuwd curriculum	In het <i>Onderwijsmodel 24</i> van het domein AFL dat de opleiding voor het nieuwe curriculum hanteert, staan beroepshandelen en beroepstaken centraal. Dit is gebaseerd op het didactische uitgangspunt waarbij de focus op toetsing verandert naar de focus op leren en activerend onderwijs. Het vernieuwde curriculum programma ontwikkelt zich vanaf jaar 1 steeds verder richting flexibel onderwijs. Het doet een sterker beroep op de zelfstandigheid, ondernemendheid en het eigenaarschap van het eigen leerproces van de student. Het programma is uitgewerkt in de (inhoudelijke) lijnen: 1. <i>Ondernemerschap en ondernemend gedrag</i> van de studenten, wat zich binnen de opleiding terugvertaalt in eigenaarschap van de student. De student is in staat om regie te nemen, gerichte acties en reflectief vermogen in te zetten binnen cross-overs setting. 2. De <i>ethische lijn</i> welke in de opleiding onder andere terugkomt bij dierenwelzijn, kritisch zijn en het maken van weloverwogen keuzes. De student is in staat om deze keuzes te verantwoorden naar de maatschappij en bedrijven en is hierin een waardig gesprekspartner. 3. <i>Techniek</i> en diens mogelijkheden ten aanzien van welzijn, monitoring en inzet van big data. De student is in staat om deze innovaties te begrijpen en werkt vanuit design-thinking naar verbindingen, korte ketens en nieuwe verdienmodellen. In de <i>skillslijn</i> zijn duurzaam en ethisch denken en handelen als een rode draad verweven (bijvoorbeeld debatteren, dialoog en design thinking).

Tabel 3 – Vormgeving programma studiejaar 2021-2022

In beide programma's hanteert de opleiding verschillende (activerende) werkvormen die aansluiten bij de beoogde leerresultaten en studenten stimuleren tot studeren. Studenten

⁷ Bij *Kies op Maat* kunnen studenten bij andere hogescholen 'gratis' onderwijseenheden volgen.

maken bovendien beroepsproducten die passen bij de verschillende (beroeps)rollen. Bijvoorbeeld een beleidsplan of adviesverslag (adviseur) of onderzoeksverslag (onderzoeker).

Studeerbaarheid en studievoortgang

De opleiding heeft aandacht voor de samenhang tussen de onderwijseenheden en de bijbehorende studielast binnen een periode. Uitgangspunt hierbij is om voldoende variatie en spreiding van onderwijsvormen binnen een periode aan te bieden. De opleiding hanteert een stoplichtenmodel (minimaal gehaalde aantal studiepunten) voor deelname aan stage in het derde studiejaar en Green Juniors en afstuderen in het vierde studiejaar. Via de SLB is aandacht voor individuele aansluiting, studievoortgang en persoonlijke ontwikkeling. De opleiding heeft als voordeel een relatief kleine opleiding te zijn, waardoor persoonlijk en dichtbij volgens studenten, docenten en het auditpanel sterke punten zijn.

De maatregelen die de opleiding nam om de uitval te verminderen en de rendementen te verbeteren, waaronder de Studiekeuzecheck, de verbeterde SLB-begeleiding, specifieke begeleiding voor langstudeerders en de versterkte aandacht voor de beroepsrollen in het bestaande programma, hebben nog niet tot het gewenste effect geleid. De meerderheid van de studenten dat uitvalt, maakte een verkeerde studiekeuze of kwam erachter dat de opleiding niet aan hun verwachtingen voldeed. Het beroepsbeeld vinden studenten die het auditpanel sprak, nog niet altijd helder. Met de herprofilering en de expliciete koppeling van (beroeps)rollen aan onderwijseenheden in het vernieuwde curriculum, is de opleiding in staat om het beroepsbeeld steeds duidelijker te communiceren (zie ook Standaard 5 – Instroom). Zowel de opleiding als het auditpanel zien nog ruimte voor verdere verbetering.

COVID-19

Het auditpanel vindt dat de opleiding zorgdraagt voor een studeerbaar programma, ook gedurende de coronacrisis. Door de uitbraak van COVID-19 en de daaropvolgende RIVM-maatregelen zijn de onderwijsactiviteiten aangepast. Zo is het fysieke onderwijs omgezet naar digitale lessen en coaching (o.a. via MS Teams, kennisclips en toepassing Nearpod⁸), zijn de excursies en praktijkelementen deels anders ingevuld (bijvoorbeeld online excursie en vervangende opdrachten waarin de praktijk centraal stond) en zijn elementen uit de onderzoekslijn aangepast (bijvoorbeeld een andere inrichting van de onderzoeksvraag en digitale interviews). De practica vonden wel fysiek plaats. De online leeromgeving Moodle die voor COVID-19 al in gebruik was en in dit kader is doorontwikkeld, heeft de opleiding enorm ondersteund. Uit de resultaten van de *Nationale Studenten Enquête 2021* die het auditpanel heeft ingezien, waarderen studenten het afstandsonderwijs positief.

Weging en Oordeel

Het programma kent door de opbouw in leerlijnen een logische structuur en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te behalen. De opleiding hanteert in beide programma's een helder didactisch concept. Het nieuwe curriculum is door de grotere onderwijseenheden meer flexibel georganiseerd. De opleiding is zich bewust van de verbetermogelijkheden ten aanzien van de uitval en heeft daar - onder meer via het herprofileringstraject en het neerzetten van een duidelijk beroepsbeeld - aandacht voor. De opleiding gaat daarnaast goed om met de beperkingen door COVID-19. Zij is in staat een studeerbaar programma te behouden voor de studenten. Op basis van het bovenstaande beoordeelt het auditpanel standaard 4 als 'voldoet'.

⁸ Nearpod is een tool om de interactie te versterken tijdens online colleges en opnamen van hoorcolleges.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde leerresultaten.

Bevindingen***Instroom en Toelating***

Kenmerkend voor de opleiding is een diverse instroom van studenten uit de Randstad. Naast de inhoud van de opleiding (bijvoorbeeld iets met dieren willen/de combinatie dier en mens) is de beperkte reisafstand een argument om voor de opleiding DV bij Inholland te kiezen, zo blijkt uit het auditgesprek. De opleiding kende de afgelopen jaren vier type instromers: de VWO-instromer (6%), HAVO-instromer (60%), MBO4- instromer verwant (24%) en MBO4-instromer niet verwant (10%). Uit de *Onderwijs- en examenregeling* blijkt dat de opleiding de wettelijke instroomeisen hanteert.

De opleiding stelt aanstaande studenten goed in staat om zich op verschillende manieren on- of offline te oriënteren op de opleiding (o.a. de website, sociale media, proefstuderen, open dagen, voorlichtingsmarkten, loopbaanoriëntatie activiteiten en online-ochtendprogramma's). Alle instromende studenten doen de zogenaamde Studiekeuzecheck. Onderdeel daarvan is een (online) individueel gesprek met de student, waarin de opleiding mede toetst of de juiste student op de juiste plek terecht komt en zij de juiste verwachtingen naar de student schept (o.a. niet alleen met dieren in de praktijk bezig zijn, maar ook veel theorie en de technische kant van het vakgebied). Daarnaast onderneemt de opleiding activiteiten om de aansluiting met de instromende studenten nog verder te bevorderen. Indien nodig of gewenst kunnen studenten bijvoorbeeld deficiëntie-programma's volgen (o.a. een vragenuur Nederlands/Engels). Studenten zijn over het algemeen tevreden over de aansluiting op de opleiding en hun gemaakte keuze.

Het auditpanel deelt de zorg van de opleiding over het kleine studentenaantal (jaarlijkse instroom tussen de 25 – 35 studenten). Tijdens het locatiebezoek vertelde het management dat sinds de introductie van de herprofilering en de communicatie over het (steeds duidelijker wordend) beroepsbeeld, de instroom voor het komende studiejaar tot nu toe 23 studenten is. De instroom is daarmee 14 studenten hoger dan op hetzelfde tijdstip van het voorgaande studiejaar. Bovendien lijkt de samenstelling van de studentenpopulatie veranderd (voorheen circa 80% veehouderij en nu circa 50% dier en 50% veehouderij). Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding aandacht blijft houden voor de continuïteit van de opleiding en de instroom kortcyclisch blijft monitoren (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet', omdat de opleiding de wettelijke instroomeisen hanteert, rekening houdt met de instroomverschillen tussen de studenten en aandacht heeft voor verwachtingenmanagement richting de student.

Hoewel het auditpanel graag ziet dat de instroom in de opleiding toeneemt, doet deze bevinding niets af aan zijn positieve oordeel op deze standaard. Met de huidige voorlichtings- en studiebevorderende activiteiten en de aanscherping van het beroepsbeeld heeft de opleiding aandacht voor de aansluiting van de vooropleiding op het eigen onderwijsprogramma.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Toelichting NVAO: De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Het personeelsbeleid draagt daar aan bij. Er is voldoende personeel beschikbaar om de opleiding te verzorgen en de studenten te begeleiden.

Bevindingen

Kwaliteit en kwantiteit docententeam

Het docententeam is voldoende gekwalificeerd voor de realisatie van het programma, zo constateert het auditpanel. Uit een *Overzicht met personeel* blijkt dat vijf van de negen kerndocenten, dat 85% van de onderwijsactiviteiten verzorgt, ten minste master opgeleid zijn. Naast hun rol als docent zijn drie docenten tevens werkzaam in de relevante beroepspraktijk. De inhoudelijke deskundigheid van het kernteam, dekken samen in grote lijnen het brede vakgebied van de opleiding af, zo constateert het auditpanel. De opleiding beschikt daarnaast over een vaste in- en externe pool voor specifieke thema's of ondersteunende vakken. Alle docenten zijn didactisch en onderwijskundig vaardig. Net als de studenten ziet het auditpanel ruimte om meer structureel gastdocenten van binnen en buiten de hogeschool in te zetten. Dit zorgt onder meer voor de inbreng van actuele expertise en verruiming van het blikveld van de studenten die binnen de kleinschalige opleiding dezelfde docenten voor meerdere vakken tegenkomen (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Het auditpanel constateert dat professionalisering een expliciet onderdeel is van de *Performance & Competence Management*-cyclus die op haar beurt deel uitmaakt van het hogeschoolbeleid. Zo houden docenten hun kennis op peil (o.a. via het lezen van vakliteratuur, deelname aan webinars en het bezoeken van symposia en vakinhoudelijke netwerkdagen), volgen docenten de vereiste trainingen zoals BDB en BKE⁹ en is een docent gestart met de masteropleiding *Animal Welfare Science, Ethics and Law* in Engeland. De onderwijsvernieuwing (zie Standaard 3 – Inhoud programma) vraagt om een andere vorm van begeleiding: de docenten ondersteunen het leerproces van de student door hen deels te helpen met structuur en overzicht, maar daarnaast zeker ook als inspirator en stimulator. Drie docenten volgen daarom een cursus over leercoaching.

De huidige bezetting van het kernteam, de gemotiveerde docenten en de sterke betrokkenheid van het management bieden een solide basis voor de herprofilering. Desondanks beschouwt het auditpanel de omvang van het docententeam als kwetsbaar. Niet alleen de kleinschaligheid van de opleiding, maar ook de herpositionering van de opleiding vraagt veel van de docenten; de ervaren werkdruk is hoog. Het management is zich terdege bewust van de stevige opdracht waar de opleiding voor staat. Waar mogelijk ondersteunt en faciliteert het de opleiding (bijvoorbeeld door het werken in clusterbrede vakgroepen, de verhoging van de docent-student ratio, het invliegen van benodigde (gast)docenten en door vermindering van de diversiteit aan taken). De maatregelen die het management treft, vindt het auditpanel zinvol. Met de introductie van het nieuwe curriculum zal het aantal toetsen vanwege de grotere onderwijseenheden verminderen (zie Standaard 10 – Toetsing). Het is daarom de verwachting dat de werkdruk van docenten op termijn zal afnemen. Het is niettemin raadzaam om de kwetsbaarheid van het docententeam te blijven monitoren, aldus het auditpanel (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

Studenten en alumni die het auditpanel sprak, zijn net als het auditpanel tevreden over de deskundigheid en de betrokkenheid van de docenten. Zij waarderen met name hun kennis van

⁹ BDB staat voor Basis Didactisch Bekwaam en BKE staat voor Basis Kwalificatie Examinering.

de beroepspraktijk, de passie die zij voor het vak tonen en het persoonlijke contact en de korte lijnen met de docenten. Het *Studentenhoofdstuk* en de evaluatieresultaten die het auditpanel heeft ingezien, bevestigen dit beeld.

COVID-19

Ten tijde van COVID-19 hebben de opleiding en/of de hogeschool docenten waar nodig gefaciliteerd om hun werkzaamheden (online) te kunnen uitvoeren. Zo kregen docenten een bijdrage voor het inrichten van een thuiswerkplek, is op de leslocatie een ruimte ingericht voor videobellen, zijn bijscholingsmomenten voor het team omgezet naar online-momenten en ging aandacht uit naar de mentale en fysieke gezondheid van personeel (o.a. via de SharePoint-site 'vitaal thuiswerken'). Het team is met elkaar in staat geweest om snel te schakelen en een passend programma en ondersteuning aan te bieden aan studenten, zo stelt het auditpanel vast (zie ook Standaard 4 – Vormgeving programma).

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt voor deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. De docenten zijn deskundig voor de uitvoering van het programma. Zij professionaliseren zich stelselmatig en de opleiding faciliteert hen daarin in ruime mate. Het auditpanel is met name onder de indruk van het toegewijde kernteam dat nauw betrokken is bij de student en bij de herprofilering van de opleiding. Ook de facilitering en betrokkenheid vanuit het management hierin vindt het auditpanel een sterk punt.

De beperkte omvang van het docententeam, de ervaren werkdruk en het structureel inzetten van gastdocenten vindt het auditpanel aandachtspunten. Deze bevindingen weegt het auditpanel beperkt mee in zijn oordeel, omdat het management hier nadrukkelijk aandacht voor heeft en verbetermaatregelen treft. Bovendien is het de verwachting dat de kwetsbaarheid van het docententeam na de implementatie van het vernieuwde curriculum zal verminderen.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De huisvesting van de opleiding en de voorzieningen passen bij de beoogde leerresultaten en de onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

(Opleidingsspecifieke) voorzieningen

Het auditpanel constateert op basis van de beschrijving in de Zelfevaluatie en het locatiebezoek dat de opleiding gebruik maakt van de standaardfaciliteiten die de hogeschool biedt. De opleiding is gehuisvest in het gebouw van Hogeschool Inholland Delft op het terrein van de TU Campus. Kenmerkend voor deze locatie is het kleinschalige en persoonlijke karakter. Het gebouw is goed bereikbaar en voorzien van aanpassingen voor studenten met een lichamelijke functiebeperking. Er is een divers aanbod aan vaste en open onderwijsruimtes, waarin studenten zowel samenwerkend leren als individueel leren kunnen realiseren. De open inrichting van het gebouw bevordert het contact tussen studenten en docenten en ook onderling, zo stelt het auditpanel vast. Studenten vinden het algemene voorzieningenniveau van de opleiding adequaat.

Ruimtes voor individuele gesprekken met studenten zijn beperkt en vinden veelal plaats in open werkplekken. Tijdens de rondleiding bleek dat in het gebouw nu meer (kleine) afgesloten werkplekken zijn gecreëerd om (als individu) rustig te kunnen werken. Bovendien zijn meer ontmoetingsplekken ingericht om flexibeler te kunnen zijn. Het auditpanel vindt deze verbeteringen passend.

De opleiding benut de digitale voorzieningen van Inholland die de onderwijsprocessen ondersteunen. Dit betreft *Iris* (Inholland intranet), *SharePoint*, *Moodle*, *Gradework*, de tool *Zorgvuldig en Veilig Toetsen* (beveiligde omgeving voor het ontwerpen van toetsen) en *Peoplesoft* (voor de cijfers). Studenten ontvangen in het eerste jaar de benodigde informatie over de digitale faciliteiten en het gebruik van de digitale bibliotheek. Daarnaast hanteert de opleiding sinds dit jaar het uitgangspunt 'bring your own device'. Op diverse plaatsen in het gebouw zijn in dit kader aansluitpunten voor stroom aanwezig.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet', omdat de huisvesting en de materiële voorzieningen toereikend zijn voor de realisatie van het programma en studenten de fysieke studieomgeving over het algemeen als afdoende ervaren.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Toelichting NVAO: Studenten ontvangen een passende begeleiding (ook in het geval van een functiebeperking). De informatievoorziening van de opleiding is adequaat.

Bevindingen**Studiebegeleiding**

Het systeem van studiebegeleiding functioneert volgens het auditpanel ruim voldoende. De (studie)begeleiding staat in het teken van ondersteuning bij het leerproces richting een volwaardige professional in de sector en het bevorderen van de studievoortgang. De studiebegeleiding start intensief in jaar 1 in de vorm van SLB (elke periode een groepsbijeenkomst en een individueel gesprek) met een vaste SLB-begeleider die de student al tijdens de introductiedag treft. Vanaf jaar 2 t/m 4 krijgt de student een andere SLB'er en is de studiebegeleiding extensiever (eenmaal per semester een SLB-gesprek). Ook voeren studenten SLB-opdrachten uit. Daarnaast vindt in de diverse onderwijseenheden groeps- en/of individuele begeleiding plaats door de betreffende docenten. Tijdens de stage en het afstuderen is tevens een praktijkbegeleider betrokken. Het SLB-kernteam borgt de kwaliteit en de optimalisering van het studieloopbaantraject binnen het cluster AF.

De herprofilering kenmerkt zich door de sterkere insteek op de zelfstandigheid, ondernemendheid en het eigenaarschap van het eigen leerproces. Leercoaching en individuele ondersteuning dragen bij aan de ontwikkeling van eigenaarschap en komen terug bij de (beroeps)rol *Lerende professional*. Deze nieuwe (beroeps)rol heeft ervoor gezorgd dat de SLB-lijn uit het bestaande programma een sterkere verankering in het nieuwe programma heeft gekregen. Hierdoor worden de SLB-opdrachten die studenten nu nog voor verbetering vatbaar vinden, directer aan het onderwijs en de toetsing gekoppeld. Een mooie ontwikkeling, zo vindt het auditpanel.

Zoals eerder aangegeven heeft de opleiding als voordeel een relatief kleine opleiding te zijn, waardoor de docenten alle studenten persoonlijk kennen en de lijnen kort zijn: dit uit zich ook in de studiebegeleiding en het maatwerk. Een student met beperkingen (fysiek/niet-fysiek), met een studieachterstand of die actief is met topsport, kan bijvoorbeeld samen met de SLB'er en in overleg met de decaan en/of de curriculumcommissie een maatwerkprogramma opstellen.

Informatievoorziening

Het auditpanel constateert dat de opleiding zorgdraagt voor een heldere informatievoorziening richting de studenten. Per onderwijseenheid is er een (blok)handleiding beschikbaar met informatie over het programma, resultaten, beoordelingscriteria en toetsing. Deze handleidingen en andere (praktische) informatie over de leerstof zijn daarnaast per onderwijseenheid te vinden in een overzichtelijke *Moodle cursus*. Via de *Inholland App* ontvangt de student actuele toetsresultaten. De opleiding stelt de roosters over het algemeen tijdig aan studenten beschikbaar. Roosterwijzigingen worden automatisch verwerkt in de *roosterapp*, zodat de studenten hiervan meteen op de hoogte zijn.

Tijdens de rondleiding liep het auditpanel langs het onlangs ingerichte *Student Succes Centrum*. Vanuit het principe *Voor studenten en door studenten* informeren studenten elkaar over alles wat bij het onderwijs komt kijken en organiseren zij leer- en sociale activiteiten. Het auditpanel steunt dit initiatief.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. De studiebegeleiding is afgestemd op de hbo-bachelorstudent die (in toenemende mate) zelf verantwoordelijk is voor zijn leerproces. De opleiding heeft haar informatievoorziening via *Moodle* en

(blok)handleidingen adequaat vormgegeven. Studenten hebben toegang tot de benodigde informatie.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Toelichting NVAO: De opleiding organiseert effectieve periodieke feedback die de realisatie van de beoogde leerresultaten ondersteunt. Bij bestaande opleidingen vinden geëigende verbeteringen plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de vorige beoordeling. Hierbij worden passende evaluatie- en meetactiviteiten ingezet. De uitkomsten van deze evaluatie vormen aantoonbaar de basis voor ontwikkeling en verbetering. De opleiding legt intern verantwoording af over de bijdrage van de opleiding aan het realiseren van de strategische doelen van de instelling. Kwaliteitszorg verzekert realisatie van de beoogde leerresultaten. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissies, medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken. De ontwerpprocessen en de erkenning en borging van de kwaliteit van de opleiding zijn in overeenstemming met de ESG. De opleiding publiceert accurate, betrouwbare en voor de doelgroepen goed toegankelijke informatie over de kwaliteit van de opleiding.

Bevindingen

Kwaliteitssysteem en -cultuur

De opleiding beschikt volgens het auditpanel over een goed systeem van kwaliteitszorg. Het systeem is geënt op de onderwijscyclus van Inholland en bestaat uit instrumenten die de kwaliteit van het onderwijs borgen en continu verbeteren. De opleiding zet een groot aantal relevante evaluatie-instrumenten in en voert periodiek mondelinge en schriftelijke evaluaties uit (bijvoorbeeld schriftelijke onderwijsbeoordelingen, aansluitonderzoek, exitgesprekken, landelijke hbo-monitor, Nationale Studenten Enquête, medewerkersonderzoek). De opleiding legt de voorgenomen verbeteringen vast in een verbeterplan.

Het auditpanel stelt vast dat alle relevante partijen binnen en buiten de instelling actief en zowel op formele als op informele wijze betrokken zijn bij de kwaliteitszorg. Hieronder volgen enkele voorbeelden:

- Vanuit de kwaliteitscirkel vinden (online) bijeenkomsten plaats waarbij klassenvertegenwoordigers vanuit de verschillende studiejaar namens de studenten tweemaal per periode feedback geven op het onderwijs (o.a. het programma, het conceptrooster) en waarin de opleiding een terugkoppeling geeft op de evaluatieresultaten en de getroffen maatregelen.
- Vanuit de kwaliteitscirkel neemt één student en daarnaast één docent deel aan de clusterbrede opleidingscommissie. Zij beoordeelt jaarlijks de *Onderwijs- en examenregeling* en geeft (on)gevraagd advies aan het domein AFL.
- De curriculumcommissie borgt de kwaliteit van het programma en is verantwoordelijk voor de onderwijsontwikkeling aan de hand van studentevaluaties en signalen vanuit de kwaliteitscirkel en opleidingscommissie.
- De opleiding bespreekt de resultaten van de evaluaties binnen het kernteam. Via (online) team- en/of via intercollegiaal overleg zijn de kerndocenten structureel betrokken bij de kwaliteit van onderwijs en toetsing.
- Onder meer via de beroepenveldcommissie die driemaal per jaar (online) bijeenkomt, raadpleegt de opleiding het werkveld periodiek (zie Standaard 1 – Beoogde leerresultaten).
- De clusterbrede examen- en de toetscommissie borgen samen de kwaliteit van de tussentijdse toetsen en het gerealiseerde eindniveau (zie Standaard 10 – Toetsing).

De analyse-uitkomsten van evaluaties leiden bij de opleiding voortdurend tot verbetering. Met diverse voorbeelden die beschreven zijn bij de andere standaarden, toont de opleiding de werking van het kwaliteitszorgsysteem aan (bijvoorbeeld de herprofilering, het vernieuwde curriculum, aandacht voor de werkdruk van docenten en een duidelijker beroepsbeeld voor studenten).

De kleine kwaliteitscultuur is aanwezig via de korte lijnen tussen student en docent en docenten onderling in afstemming met het management. Met de implementatie van het herschreven *Kwaliteitshandboek* krijgt de grote kwaliteitscultuur, waaronder het creëren van een integraal overzicht met evaluatieresultaten, binnen de opleiding vanaf het studiejaar 2021-2022 weer een impuls.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. De opleiding hanteert een uitgebreid en adequaat instrumentarium om de onderwijskwaliteit te monitoren. Via de PDCA-cyclus wordt het onderwijs doorlopend aanpast en verbeterd. De inzet van verbetermaatregelen leiden aantoonbaar tot resultaat. Daarnaast bespreekt de opleiding de evaluatieresultaten en de verbeteracties met de diverse stakeholders. Het auditpanel is met name positief over de betrokkenheid van studenten via de kwaliteitscirkel.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De examencommissie oefent haar wettelijke bevoegdheid uit. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel vindt het systeem van toetsen en beoordelen gedegen. Aan de basis van het toetssysteem van de opleiding staan het *Toetsbeleid van het domein AFL* en de eigen toetsmatrijzen (zie onderstaande tabel). De opleiding hanteert volgens het auditpanel een passende mix aan toetsvormen (bijvoorbeeld tentamens, opdrachten, presentaties). Het toetsen en beoordelen is voor studenten zowel in het bestaande als het vernieuwde programma inzichtelijk via de (blok)handleidingen. Daarnaast is er mondelinge uitleg tijdens colleges en begeleiding door de docent tijdens projectvergaderingen. Na afname van de toets is er een nabespreking in de vorm van een tentameninzage, hetzij in groepsverband hetzij individueel.

Studiejaar	Korte omschrijving toetssysteem
Studiejaar 2 -4 Huidige curriculum	Voor elke toets is een toetsmatrijs opgesteld met daarin de koppeling naar het onderwijs en de toets. Per beheersingsindicator is het betreffende niveau van Bloom weergegeven. Naast formatieve evaluatie zet de opleiding in op summatieve toetsing. De houding en het taalgebruik van studenten toetst de opleiding respectievelijk in alle groeps- of schriftelijke opdrachten. De opleiding heeft peerfeedback door de studenten bij verschillende toetsen geïntroduceerd, waardoor de gemiddelde kwaliteit van de eerste kans is verbeterd. Dit levert waardevolle leermomenten op voor de student en een lagere werkdruk voor de docent.
Studiejaar 1 Vernieuwd curriculum	In lijn met de vernieuwing van het onderwijs en het aanbieden van grotere onderwijseenheden is een sterkere integratie van toetsen mogelijk. Tussentijdse gerichte (peer)feedback stimuleert tot het nemen van acties binnen het eigen leerproces. De student werkt gedurende het jaar aan een persoonlijk portfolio waarin diverse bewijsstukken komen waarmee de student de eigen ontwikkeling kan aantonen. Het toetsprogramma van jaar 1 is gereed. Voor elke toets is/wordt een toetsmatrijs (bij schriftelijke toets) of opdrachtontwerpschema (met behulp van het <i>ZelCom-model</i> bij opdrachten) opgesteld (inclusief het niveau en de relevante indicatoren).

Tabel 4 – Toetssysteem studiejaar 2021-2022

Daarnaast zet de opleiding verschillende mechanismen in om de kwaliteit van toetsen en beoordelen te vergroten. Zo scheidt zij bijvoorbeeld de rollen van begeleider en beoordelaar, hanteert zij toetsmatrijzen en het vier-ogenprincipe, organiseert zij kalibratiesessies en bijeenkomsten voor intercollegiale feedback voor docenten, zet de opleiding de plagiaatscanner *Ouriginal* in en evalueert de toetscommissie gemaakte toetsen periodiek. Het huidige toetsingssysteem biedt de opleiding een solide basis om dit vanuit de nieuwste inzichten door te ontwikkelen en in te zetten op integrale toetsing. De opleiding krijgt hierbij onderwijskundige ondersteuning.

Het niveau en de inhoud van de toetsen vindt het auditpanel zeker op orde. Dit werd het auditpanel duidelijk uit de toetsen van verschillende studie jaren die het auditpanel tijdens het locatiebezoek bekeek (o.a. *Voeding I en II, Dierziektekunde, Omgevingssensitiviteit, Ketenkennis*). In de toetsen is afwisseling zichtbaar in kennis- en toepassingsvragen die goed zijn uitgewerkt in antwoordmodellen. Bovendien is de toename in complexiteit duidelijk zichtbaar; van het brede vakgebied naar diepgang in een specifiek thema met diverse stakeholderperspectieven en juridische inbedding.

COVID-19

Om studievertraging te voorkomen heeft de opleiding toetsen deels gedigitaliseerd en extra toetsweken ingepland, voornamelijk voor de fysieke toetsing. De examencommissie heeft de kwaliteit van toetsing ten tijde van COVID-19 geborgd door een flexibele houding aan te nemen (frequentie bijeenkomsten verhoogd) en tegelijkertijd een gedegen aanpak te hanteren en secuur afwegingen te maken (o.a. op basis van een checklist om voorstellen voor alternatieve toetsing te kunnen beoordelen).

Examen- en toetscommissie

Uit de jaarverslagen en uit het auditgesprek blijkt dat de examencommissie haar wettelijke taak op verantwoorde wijze uitvoert. De examencommissie speelt een belangrijk rol in het borgen van de kwaliteit van de toetsen en de eindwerken. Zo benoemt zij examinatoren op basis van vastgestelde criteria. Bovendien controleert zij steekproefsgewijs de beoordeling van toetsen, analyseert zij jaarlijks de resultaten en voert een peerreview uit op de beoordeling van eindwerkstukken. In het auditgesprek waardeert de examencommissie de samenwerking met het management als constructief. Na elke toetsperiode vindt overleg plaats en zodoende vinden verbeteringen kortcyclisch plaats.

Onder verantwoordelijkheid van de examencommissie monitort de toetscommissie aan de hand van een jaarlijks opgesteld plan de toetskwaliteit en de mate van kwaliteitsborging. De toetscommissie vraagt toetsen op bij examinatoren, organiseert een intercollegiale beoordeling van toetsen en beoordeelt toetsen op basis van een checklist. De toetscommissie rapporteert per periode aan de examencommissie over de gecontroleerde toetsen en per jaar over de verrichte activiteiten. De toetscommissie meldde tijdens de audit dat zij thans een checklist ontwikkelt om in het vernieuwde programma de betrouwbaarheid en validiteit portfoliotoetsen te kunnen garanderen. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling.

Weging en Oordeel

Het auditpanel komt bij deze standaard tot het oordeel 'voldoet'. De opleiding beschikt over een helder toetsstelsel en over diverse kwaliteitsborgende mechanismen die bijdragen aan de validiteit, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van het toetsen en beoordelen. De kwaliteit van de toetsen die het auditpanel bekeek, vond het auditpanel goed. Ook de examencommissie en de toetscommissie zijn *in control* als het gaat om de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen.

4.7. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerde leerresultaten

Vóór aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel een lijst met eindwerken van afgestudeerden van de opleiding DV van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel van vijftien afgestudeerden de eindwerken (zie onderstaande tabel) met een variatie in het eindcijfer gekozen en voorafgaand aan het locatiebezoek bestudeerd (zie Bijlage III – Lijst geraadpleegde documenten).

Korte beschrijving eindwerk

De opleiding hanteert een individueel onderzoeksverslag als afstudeerwerkstuk (eventueel inclusief een beroepsproduct), waarin zeven van de elf eindkwalificaties uit het oude opleidings- en beroepsprofiel een verplicht onderdeel zijn. De andere vier eindkwalificaties die in jaar 3 (ook) op eindniveau worden afgetoetst, zijn optioneel en afhankelijk van het type afstudeeropdracht. Alle competenties worden getoetst op niveau 3. Het proces van afstuderen is zorgvuldig opgezet en helder beschreven in de *Handleiding afstuderen*.

Tabel 5 – Het afstudeerprogramma

Het auditpanel vond alle eindwerken die het bekeek, hbo-bachelorwaardig. Dit betrof niet alleen de vakinhoud, maar ook het niveau van het praktijkgerichte onderzoek. Studenten tonen in de eindwerken aan dat zij de beoogde leerresultaten realiseren. Zij zijn daarmee in staat als startbekwaam professional de arbeidsmarkt te betreden. Uiteraard nam het auditpanel verschillen in het niveau van de studenten waar. Dit weerspiegelde zich dan ook in het cijfer dat en de feedback die de beoordelaars gaven. Het viel het auditpanel in de selectie op dat het relatief veel ‘tweede/derde versies’ van eindwerken betrof. Uit het gesprek met de examencommissie werd het het auditpanel duidelijk, dat deze versies tot stand komen door twee tussentijdse beoordelingsmomenten.

De beroepenveldcommissie en de toetscommissie die deelnamen aan de review van afstudeerwerkstukken, zijn net als het auditpanel positief over de gerealiseerde resultaten en het niveau dat studenten daarin tonen.

Functioneren in de praktijk

De opleiding biedt afgestudeerden een goede basis om te starten op de arbeidsmarkt en geeft hen de juiste competenties mee om zich verder te ontwikkelen. De afgelopen jaren werkten de meesten op hbo-niveau. Ongeveer 15% van de studenten kiest voor een vervolgstudie (bijvoorbeeld Dierwetenschappen). De werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, vinden de herprofilering van de opleiding zinvol. Zij zien in het werkveld ruimte voor de meer traditioneel en breed opgeleide agrariërs naast de atypische boer van Inholland die creatief omgaat met de beperkte ruimte in de stad, aandacht heeft voor nieuwe verdienmodellen en de interactie opzoekt met de samenleving.

Weging en Oordeel

Het auditpanel vindt het oordeel ‘voldoet’ voor deze standaard van toepassing. Het auditpanel beoordeelde alle eindwerken op basis van het vakinhoudelijke niveau en het niveau van praktijkgericht onderzoek en daarmee de behaalde leerresultaten met een voldoende. Alumni zijn in het werkveld goed geland en hebben de kwalificaties van de opleiding meegekregen om door te groeien naar complexe functies.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel trof een opleiding *Dier in de Duurzame Samenleving* (Dier- en Veehouderij) in transitie aan. Deze transitie is noodzakelijk voor de toekomstbestendigheid van de opleiding. De beoogde herprofilering biedt de opleiding volgens het auditpanel het juiste vertrekpunt en het nieuwe curriculum bevat de elementen om het studentenaantal te doen groeien en de kwetsbaarheid van het docentteam te verminderen. Het bestaande programma vindt het auditpanel gedegen en het vernieuwde programma voor studenten uitdagend. De opleiding beschikt over een gekwalificeerd en toegewijd docententeam dat door een nauw betrokken management wordt ondersteund en gefaciliteerd. Het toetsstelsel van de opleiding en het eindniveau dat studenten in de afstudeerwerkstukken tonen, is op orde. De opleiding voldoet met haar voltijdvariant volgens het auditpanel aan de basiskwaliteit.

Vertrekkend vanuit de huidige basiskwaliteit staat de opleiding nu voor een flinke uitdaging naar de toekomst. Dit betreft met name de concretisering van en het aanbrengen van focus binnen de herprofilering en de verdere uitrol van het vernieuwde curriculum. De opleiding dient hierbij oog te houden voor de instroom en de werkdruk van docenten. Bovendien kan de opleiding de samenstelling van de beroepenveldcommissie aansluitend bij de herprofilering herijken en gastdocenten structureler inzetten.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel voor de opleiding *Dier in de Duurzame Samenleving* (Dier- en Veehouderij) van Hogeschool Inholland tot 'voldoet' voor alle elf standaarden. Het auditpanel komt derhalve voor de opleiding als geheel tot het oordeel 'positief'. Het adviseert de NVAO tot het behoud van de accreditatie van de opleiding.

6. AANBEVELINGEN

Hieronder volgen de voornaamste aanbevelingen voor de opleiding Dier- en Veehouderij naar aanleiding van de audit.

Realisatie van de beoogde herprofilering en -positionering

Het auditpanel raadt de opleiding aan om de herprofilering zoals beoogd, te realiseren. Deze herprofilering heeft mede als doel om de groei van het aantal studenten te bevorderen en de kwetsbaarheid van het docententeam te verminderen. Daarbij vraagt het auditpanel specifieke aandacht voor de volgende elementen:

- Breng verdere focus aan. Scherp het onderscheidende profiel ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland verder aan (o.a. keuze in overeenkomsten en verschillen ten opzichte van het landelijke profiel), resulterend in een beroepsbeeld dat voor studenten helder is en hen tevens aanspreekt. Goede marketingcommunicatie is daarbij essentieel. De betrokkenheid van alumni en/of ouderejaars studenten, ook bij het onderwijs van eerderejaars studenten, kan hier mogelijk in ondersteunen.
- Houd aandacht voor de instroom en de werkdruk van docenten. Bij de implementatie van het nieuwe curriculum is het raadzaam om deze aspecten te blijven monitoren en kortcyclisch te evalueren.
- Maak strategie van *het periodiek inhuren van externen*, zowel binnen als buiten de hogeschool. Niet alleen om de werkdruk van docenten te verminderen, maar ook voor het creëren van 'frisse' denkkracht en andere invalshoeken, om zodoende tevens in de behoefte van studenten te voorzien.
- Betrek de beroepenveldcommissie intensiever bij de realisatie van de herprofilering en herijk de samenstelling daarvan in dit kader. Het nieuwe profiel van de opleiding vraagt om experts die op strategisch niveau mee kunnen denken over de toekomstbestendigheid van de opleiding.

Vanzelfsprekend acht het auditpanel het belangrijk, dat de opleiding de huidige basiskwaliteit blijft borgen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool Inholland hbo-bacheloropleiding Dier- en Veehouderij voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde leerresultaten	
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	Voldoet
Standaard 3. Inhoud programma	Voldoet
Standaard 4. Vormgeving programma	Voldoet
Standaard 5. Aansluiting programma	Voldoet
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	Voldoet
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	Voldoet
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	Voldoet
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	Voldoet
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	Voldoet
Gerealiseerde leerresultaten	
Standaard 11. Leerresultaten	Voldoet
Algemeen eendoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Dier- en Veehouderij – Hogeschool Inholland

Locatie: Hogeschool Inholland Delft (Rotterdamseweg 141, 2628 AL Delft)
 Datum locatiebezoek: 17 maart 2022

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners*	Gespreksonderwerpen
08.00 – 8.15	6.47	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.15 – 09.00	6.47	Vooroverleg auditpanel	- Vooroverleg
09.00 – 09.30	6.47	Inleiding: de opleiding Dier in de Duurzame Samenleving (Dier- en Veehouderij), inclusief film. <ul style="list-style-type: none"> • Teamleider • Docent expert 	- Ontwikkelingen en Ambitieniveau (ook i.r.t. kleinschaligheid) - Herprofilering
09.30 – 10.30	Gebouw /1.34	Rondleiding voorzieningen/presentatie studentwerk <ul style="list-style-type: none"> • Teamleider • Docent expert • Diverse docenten en studenten 	- voorzieningen - projecten: Duurzaam vlees, natuurlijk!, Hygiëne rondom het kalf, Duurzame bedrijfsovername, Wat brengt de kat thuis?, Toekomst van de veehouderij in waterrijke gebieden
10.30 – 10.45	6.47	Pauze	- intern overleg
10.45 – 11.30	6.47	Examencommissie (waaronder toetscommissie) <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter Examencommissie • plaatsvervangend voorzitter examencommissie • voorzitter toetscommissie 	- Kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - Nieuwe wijze van toetsen - Invloed corona - Relatie toetscommissie - Gerealiseerd niveau/kwaliteitsboring afstuderen - Ontwikkelagenda
11.30 – 11.45	6.47	Pauze	- intern overleg
11.45 – 12.45	6.47	Studenten <ul style="list-style-type: none"> • 1ste jaars, MBO • 1ste jaars, HAVO • 2de jaars HAVO • 2de jaars, HAVO • 3de jaars, MBO • 3de jaars, HAVO • 4de jaars, HAVO 	- Tevredenheid (o.a. inhoud en vormgeving huidige programma/docenten/voorzieningen/ toetsen en beoordelen) - Invloed corona - Beroepsbeeld vs instroom/uitval - Studeerbaarheid/studiebegeleiding - Betrokkenheid kwaliteitszorg - Implementatie en keuzes nieuwe programma
12.45 – 13.15	6.47	Lunch	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners*	Gespreksonderwerpen
13.15 - 14.15	6.47	Docenten <ul style="list-style-type: none"> • docent expert, kwaliteitscirkel • docent expert, toetscommissie • docent expert, business developer • docent expert, examencommissie, curriculumcommissie, afstudeercommissie • docent expert • praktijkdocent • docent expert • docent expert, curriculumcommissie, afstudeercommissie 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen en Ambitieniveau (ook i.r.t. kleinschaligheid/werkdruk) - Vernieuwd landelijk profiel - (Her)profilering (inclusief realisatie) - Implementatie en keuzes nieuwe programma - Beroepsbeeld vs instroom/uitval - Visie/realisatie praktijkgericht onderzoek (interactie lectoraat/onderzoekslijn) - Docentprofessionalisering + Nieuwe rol docenten - Nieuwe wijze van toetsen + afstuderen - Kwaliteitscultuur - Gerealiseerd niveau
14.15 – 14.30	6.47	Pauze	- intern overleg
14.30 – 15.15	6.47	Werkveldvertegenwoordiging/alumni Dit betrof een hybride gesprek, waarin deelnemers zowel fysiek als online aanwezig zijn. Werkveldvertegenwoordiger: <ul style="list-style-type: none"> • voorzitter Regio West, LTO Noord • Ondernemer, Hoeve Akerdijk • Associate Prof. at IRAS divisie Eepi/VPH Faculty Veterinary Medicine, Universiteit Utrecht (online) Alumni: <ul style="list-style-type: none"> • Beleidsmedewerker stalinnovaties veehouderij, LNV (online) • Toezichthouder diergezondheid, NVWA (online) 	<ul style="list-style-type: none"> - Herprofilering (actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma) - Implementatie en keuzes nieuwe programma - Beroepsbeeld vs instroom/uitval - Betrokkenheid opleiding - Gerealiseerd niveau - Functioneren in de praktijk
15.15 – 15.30	6.47	Pauze	- intern overleg
15.30 – 16.15	6.47	Opleidingsmanagement <ul style="list-style-type: none"> • domeindirecteur • manager onderwijs & bedrijfsvoering • teamleider 	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen en Ambitieniveau (ook i.r.t. kleinschaligheid) - Vernieuwd landelijk profiel - Herprofilering - Visie en doel/realisatie internationale oriëntatie - Visie/realisatie praktijkgericht onderzoek (interactie lectoraat/onderzoekslijn) - Beroepsbeeld vs instroom/uitval - Gerealiseerd niveau
16.15 – 16.30	6.47	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	- indien van toepassing
16.30 – 17.30	6.47	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
17.30 – 18.00	6.47	Terugkoppeling	

* In verband met de privacywetgeving zijn hier uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijdopleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding verstrekte documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door (online) gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achtten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditpanel ontving geen reacties.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard ‘voldoet’, ‘voldoet ten dele’ of ‘voldoet niet’ scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het ‘Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018’.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: ‘positief’, ‘positief onder voorwaarden’ of ‘negatief’.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien standaard 1 voldoet en maximaal vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert (zie aanvullende beslisregels voorwaarden).

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoort/scoren;
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort;
- een tot vijf standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- zes of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport Dier- en Veehouderij
- Domeinspecifiek referentiekader en de leerresultaten van de opleiding:
 - Overzicht eindkwalificaties opleiding Dier- en Veehouderij
 - Landelijk opleidingsprofiel Dier- en Veehouderij
 - Leeruitkomsten met indicatoren opleiding Dier- en Veehouderij
 - Relatie competenties en Dublin-descriptoren
 - Competentiekaarten opleiding Dier- en Veehouderij
- Notulen beroepenveldcommissie 2019-2020 en 2020-2021
- 'Goud zichtbaar maken', onderdeel domeinplan 2020
- Schematisch programmaoverzicht studiejaar 2021-2022 met keuzemogelijkheden
- Didactisch concept, maart 2015
- Onderwijsmodel AFL 2024
- Onderwijs- en examenregeling – OER opleiding Dier- en Veehouderij 2021-2022
- Overzicht van het ingezette personeel: Personeelsfoto docententeam
- Medewerkersonderzoek Domein AFL 2020
- Studeren met een functiebeperking
- Scores Nationale Studenten Enquête 2021
- Hbo-monitor 2020
- Toetsbeleid 2017-2022 Domein AFL
- (Jaar)verslagen examencommissie / toetscommissie / opleidingscommissie 2019-2020 en 2020-2021
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen en beoordelingen
- Overzichtslijst van alle recente eindwerken
- Handleiding afstuderen
- Review afstudeerwerken beroepenveldcommissie / toetscommissie
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal, waaronder blokhandleidingen

Het auditpanel heeft van vijftien studenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van de afgestudeerden, hun studentnummers evenals de titels van de eindwerken hier weggelaten maar uiteraard wel bekend bij de secretaris van het auditpanel, en daar eventueel op te vragen.

BIJLAGE IV Panelsamenstelling

Op 10 augustus 2021 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Dier- en Veehouderij van Hogeschool Inholland, onder het nummer 010333.

Naam visitatiegroep:	HBO HAO dier
----------------------	--------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit adviesrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
De heer drs. D.J.N.M. (Nies) Rijnders	Senior Adviseur Praktijkgericht Onderzoek bij Avans Hogeschool.
De heer dr.ir. R.P. (René) Kwakkel	Opleidingsdirecteur BSc en MSc Animal Sciences en Associate Professor Poultry Nutrition bij Wageningen Universiteit.
De heer dr.ir. R.G. (Ron) Methorst	Lector Omgevingsinclusief Ondernemen, hogeschooldocent en onderzoeker bij Aeres Hogeschool Dronten.
Mevrouw W. (Wende) Schaminée	Student B Veehouderij HAS Hogeschool.
Mevrouw I.M. (Inge) Gies Broesterhuizen BEc	NVAO-getraind secretaris en werkzaam bij Hobéon.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl